

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

**Prästhölmsskolan
Anpassad grundskola 1–6, Pusslet och Holmens fritidshem
Läsår 2023–2024**

Boden, september 2023

Skolans ansvar

Barns och elevers lika rättigheter

Arbetet mot kränkande behandling utgår från Skollagen 6 kap (SFS 2010:800), diskrimineringslagen (SFS 2008:567) samt förordning (SFS 2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot kränkande behandling som beskriver medverkan utifrån ålder och mognad. Regelverken skyddar barn och elever som söker till eller deltar i verksamheten och omfattar hela vår verksamhet. Anställda och uppdragstagare i verksamheten är skyldiga att följa det som anges i dessa regelverk.

Varje år upprättas planen under medverkan av elever. Planen innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året.

Åtgärder mot kränkningar kräver olika insatser, liksom åtgärder inriktade på att hjälpa elever samt vid social respektive fysisk utsatthet. Om elever är utsatta upprepade kränkningar över ett helt skolar eller längre krävs särskilda och specifika insatser. Vi måste vara medvetna om att detta även kan förekomma i klassrum som står under lärares direkta uppsikt. Omfattande systematik i arbetet, gott skolklimat, vuxna förebilder och elevers delaktighet är avgörande för framgång.

Skolklimat

Att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem. Ett gott klimat präglas av förtroendefulla och öppna relationer mellan personal och elever. Tillit och förtroende ger större möjlighet till kännedom om problem som finns bland elever. Eleverna behöver en känslomässig anknytning för att vilja prata med en vuxen. Delaktighet, ansvar, engagemang och samarbetande kultur ger ett gott skolklimat och gynnar arbetet mot kränkande behandling.

Krav på aktiva åtgärder

Lagstiftaren har ansett att det inte är tillräckligt att förbjuda diskriminering och kränkande behandling. Verksamheterna åläggs att bedriva ett målinriktat arbete för att dels främja lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier

och kränkande behandling. Det *främjande arbetet* handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten. Det *förebyggande arbetet* tar sikte på att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer. Både det främjande och det förebyggande arbetet ska anpassas till barns och elevers ålder och till den aktuella verksamheten. Det främjande och förebyggande arbetet ska framgå av skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Handlingsplikt

Huvudmannen är skyldig att utreda omständigheterna när en elev uppger att de har blivit utsatta för kränkande behandling eller diskriminering och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Om personal får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering är personalen skyldig att anmäla till rektor samt utreda omständigheterna kring det som framkommit. Därefter vidtas åtgärder för att förhindra liknande händelser i framtiden.

Definitioner

Med **kränkande behandling** menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet (Skollagen 6 kap 3§). Kränkningarna kan vara

- Fysiska slag (slag, knuffar, sparkar etc.)
- Verbala (glåpord etc.)
- Psykosociala (utfrysning från gruppen etc.)
- Text- och bildburna (sociala medier, lappar, meddelanden skrivna på tex bord etc.)

Diskriminering är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom exempelvis strukturer och arbetssätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna. De som berör utbildning är:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck: någon som inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man och/eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- Sexuell läggning: homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- Etnisk tillhörighet: nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom som fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- Ålder

Man kan också i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika, så kallad **indirekt diskriminering**. Med detta menas att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn eller en elev av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte.

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Personalen får inte utsätta en elev för **repressalier** i form av negativ behandling på grund av att barnet, eleven eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en ett barn eller en elev, exempelvis som vittne, medverkar i utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Skolans personal måste ibland tillrättavisa ett barn eller en elev/deltagare för att skapa en god miljö för hela gruppen. En **befogad tillrättavisning** är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven i fråga kan uppleva det som kränkande.

Ansvarsfördelning

- Huvudman/rektor har ansvar för att all personal i grundskolan och på fritidshemmet följer sina skyldigheter när de handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.
- Rektor ansvarar för att planen mot kränkande behandling upprättas och genomförs. Den ska utvärderas och revideras i samband med den årliga kvalitetsredovisningen. Personal, elever och föräldrar ska involveras och bli delaktiga.
- Ansvarig pedagog är skyldig att ta tag i konflikter/problem när sådant uppstår. Samtal med elever och vuxna, möten och uppföljande arbete i ärendet som berör skolans arbete mot kränkande behandling dokumenteras.

Vårt främjande och förebyggande arbete

Främjande arbete

Prästholmsskolans arbete handlar främst om att identifiera och stärka goda förutsättningar för likabehandling och tillgänglig miljö i verksamheten. De aktiva åtgärder skolan gör ska omfatta alla diskrimineringsgrunder. Skolans trygghetsteam består av lärare och pedagoger som representerar skolans arbetslag. Trygghetsteamet ska arbeta både främjande och förebyggande genom att utforma olika aktiviteter som genomförs i de olika årskurserna som ska vara anpassade till elevernas ålder och mognad, implementera arbetet i arbetslagen samt utreda och dokumentera incidenter mellan elever.

Skolans elever kan alltid vända sig till sin lärare, fritidspedagoger, biträdande rektor, rektor eller annan personal på skolan för att få hjälp vid diskriminering eller/och kränkningar.

- Arbete kring relationer i årskurs 2 och årskurs 4 där eleverna får arbeta och diskutera kring olika dilemman tillsammans med sina kamrater. Personalen från skolans elevhälsoteam (skolsköterska och kurator) håller i dessa aktiviteter.
- Återkommande samtal med elever enskilt eller i grupp.

- Klassråd och elevråd genomförs en gång i månaden.
- Fritidsråd två gånger per termin.
- Undervisningen bygger på kooperativa processer där elevernas aktiveras för att vara resurser för varandra.
- Trivsselfrämjande dagar; skolstartsdagen och avslutningsdagen, friluftsdagar, pyssel i juletid, öppet hus och utflykter tillsammans med grundskolan.
- Arbete för elevernas sociala kompetens genom att arbeta med gruppstärkande aktiviteter.
- Samtal på hur sociala medier används och vilka konsekvenser det kan få. Detta främst på mellanstadiet (årkurs 4–6).

Förebyggande arbete

Prästhalmsskolans arbete syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,

Vi börjar läsåret med genomgång av den befintliga årliga planen för personalen och eleverna. Därefter utarbetas klass- och fritidsregler samt skolans ordningsregler som behandlas i klassråd och elevråd gemensamt med grundskolan. Under september utarbetas den nya årliga planen mot kränkande behandling. Innan den fastställs diskuteras förslaget vid föräldramöten. Efter beslut offentliggörs planen på hemsidan och finns tillgänglig i alla klassrum. Arbetet med den årliga planen utvärderas exempelvis genom enkäter (elevenkäter, vårdnadshavarenkäter) och intervjuer med elever/barn en gång per läsår. Resultatet redovisas i skolans kvalitetsredovisning för läsåret.

Skolan ska arbeta för att förebygga trakasserier och kränkningar. På Prästhalmsskolan arbetar vi förebyggande genom trivselskapande aktiviteter och genom att öka barnens kunskaper om likabehandling.

- Varje höst diskuterar elever och lärare skolans ordningsregler.
- Vuxna utgör goda förebilder i matsalen och på rasterna. Det finns alltid personal ute på raster och i matsalen.
- Vårdnadshavarmöten.
- Kontakt med hemmen genom till exempel veckobrev, utvecklingssamtal, träffar på skolan, hämtning och lämning på fritids.
- Personalrum, matsalen, taxi, raster och vid skolbussarna.
- Värdegrundsarbete som ett återkommande inslag i alla ämnen.
- Skolans trygghetsteam som aktivt jobbar med akuta ärenden och förebyggande arbete.

Kartläggning och arbetsgång

Kartläggning sker bl a genom verksamhetsobservationer, enkäter och samtal med elever och vårdnadshavare. Trivsel och trygghet är en stående punkt på utvecklingssamtalen. Skolsköterskan genomför hälsosamtal i förskoleklassen och i årskurs 4 där det förs samtal om trygghet och trivsel. Alla barn och elever svarar på enkäter angående trygghet, trivsel och studiero som sammanställs av skolans personal och rektorer.

Arbetslagen följer upp läget kring trygghet och studiero under sina träffar. De här informationen tar specialpedagogerna och redovisas när skolans elevhälsoteam sammanträder en gång i månaden.

Skolans personal har skyldighet att omedelbart rapportera misstanke om kränkande behandling till rektor eller personal från trygghetsteamet. Vid kränkande behandling som sker öppet i skola ska all personal på skolan reagera direkt och markera att det inte är acceptabelt.

Alla lärare har ett ansvar för att planen utvärderas och aktualiseras för eleverna. Klasslärarna ansvarar för att påminna eleverna om planen vid varje terminsstart.

Rutiner för att upptäcka, utreda samt åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkningar

Det är viktigt att den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen. Omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Uppföljning sker oavsett vad utredningen visar.

Ibland, om händelsen skett vid ett enstaka tillfälle och situationen är uppklarad, kan det vara tillräckligt med några frågor. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta fler elever samt personal. En utredning kan även involvera elevens vårdnadshavare. Det är viktigt att vara uppmärksam på om en kränkning är en enstaka händelse eller om den är en del av systematiska och återkommande kränkningar.

Verksamheten ska använda sig av den dokumentation som finns kring de inblandade eleverna för att få bättre underlag vid utredningen och bedömningen av vilka åtgärder som bör sättas in. Som stöd i arbetet använder vi oss av en konsekvenstrappa för att kvalitetssäkra arbetet med att säkerställa trygghet och studiero.

Åtgärd vid diskriminering eller kränkning av personal

Om någon upplever att de blivit utsatta för kränkning eller diskriminering från någon personal ska detta anmälas till rektor som ansvarar för en utredning. Om rektor har utsatt någon anmäls detta till huvudmannen.

Åtgärd vid trakasserier och kränkande behandling

Om det uppstår en händelse där elever använder våld mot varandra, trakasserar eller kränker varandra

- Vi ingriper omedelbart och sätter stopp för våld, trakasserier eller kränkande behandling.
- Gör klart för elev att vi inte accepterar att de använder våld eller behandlar varandra illa på annat sätt och kräver ett ovillkorligt stopp.

- Samtal hålls med de inblandade var för sig.
- Vi meddelar vårdnadshavarna och informerar rektor som anmäler till huvudman samma dag. Beslut om utredning fattas av rektor.
- Händelsen dokumenteras av den personal som upptäcker eller får vetskap om situationen tillsammans med personal från trygghetsteamet. Dokumentationen sparas i gemensam mapp som finns i kommunens interna server. Det är bara ledningen och personalen i trygghetsteamet som har tillgång till mappen.
- Uppföljning sker oavsett vad utredningen visar.

Åtgärd vid misstanke av upprepade kränkningar

Personal som misstänker att det förekommer upprepade kränkningar mot en elev eller som får signaler från elever, kollegor eller vårdnadshavare att upprepade kränkningar mot en elev förekommer kontaktar ansvarig pedagog - för att utreda förhållandet.

- Samtal hålls med de inblandade var för sig. Vid samtalet deltar någon som känner barnet väl.
- Rektor informeras och informerar i sin tur huvudmannen.
- Vi informerar vårdnadshavarna samma dag.
- Händelsen dokumenteras av personal som upptäcker allt tar emot en anmälan i samverkan med trygghetsteamet.
- Uppföljning sker oavsett vad utredningen visar.

Åtgärd vid upprepade kränkningar

Om utredningen visar att det förekommer är ärendegången följande:

- Pedagoger tillsammans med ansvariga från elevhälsan samtalar med den utsatta eleven och den/de eleverna som utsätter för upprepade kränkningar snarast och tar omedelbar kontakt med berörda vårdnadshavare. Samtal hålls med de inblandade var för sig. Vid samtalet deltar någon som känner barnet väl.
- Rektor informeras och anmäler till huvudman.

Om de upprepade kränkningarna inte upphör

Disciplinära påföljder vidtas beroende på om förseelsen upprepas och hur allvarlig situationen är - utredning, åtgärdsprogram, skriftlig varning, tillfällig omplacering inom skolan, tillfällig omplacering vid annan skolenhet eller avstängning.

Utvärdering av arbetet mot kränkande behandling

En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i nästa årsplan. Utvärdering av arbetet sker varje år i mitten av maj och ska vara rektor tillhanda före 1 juni. Ny plan för läsåret ska vara färdigställd senast 1 oktober.

Av utvärderingen ska särskilt framgå:

1. Vilka åtgärder som vidtagits inför och under läsåret, med utgångspunkt i utvärdering av föregående läsårs plan, trivselenkät.
2. Antal elever som ansett sig blivit utsatta för kränkande behandling
3. Hur många dokumenterade utredningar som har gjorts
4. Hur många utredningar som resulterat i att åtgärder vidtagits
5. Elevenkätens resultat.

Resultat och analys läsåret 2022–2023

Varje vår genomförs huvudmannens elev- och vårdnadshavarenkät.

Totalt svarade 23 elever. I de flesta områden upplever mer än 90% ett positivt klimat präglat av trygghet, med bra trivsel och studiero.

Utifrån elevernas svar ser vi att de flesta elever känner sig trygga i skolan (95%). Elevernas upplevelse är att de vuxna agerar när de får veta att någon har blivit utsatt på ett eller annat sätt (100%) och att de nästan alltid har en vuxen att prata med på skolan (95%).

Vad det gäller att våga uttrycka sina tankar och åsikter upplever de allra flesta (95%) och alla upplever att de lyssnar på vad andra har för tankar och åsikter. De upplever att de kan arbeta tillsammans med andra i klassen och att man alltid pratar om att alla är olika.

Eleverna upplever att de får arbetsro i klassrummet.

Under läsåret 2022–2023 återupptogs arbetet med skolans trygghetsteam efter pandemitiden. Ett av deras uppdrag är att utifrån de upptäckta utvecklingsområde planera för främjande och förebyggande arbete på arbetslagsnivå. Det här arbetet plockades upp först i vårterminen 2023 så det är något som skolans ledning behöver prioritera att fortsätta med under läsåret 2023–2024. För personal som är medlemmar i teamet är det väldigt tydligt vad som är deras uppdrag som är kopplat till utredning av incidenter i skolan. De följer rutinerna för arbetet mot kränkande behandling och dokumenterar det arbetet. Rutinen för dokumentationen behöver dock ses över så att hela skolan arbetar på samma sätt.

I undervisningen är det fortsatt ett behov att utgå från kooperativa arbetsformer. En undervisning där eleverna får tillsammans bearbeta nyförvärvad kunskap genom samtal är ett förhållningssätt som vi strävar mot för hela skolan. Det är genom samtal som vi kommer att lyckas fostra våra elever i demokratiska värderingar och processer. Lärarna och pedagoger behöver fortsätta reflektera över undervisningen i kollegiala samtal och planera för att kooperativa inslag är ofta förekommande vid varje lektion/lärandetillfälle. Här ska även klassråd och elevråd spela en mycket viktig roll så att fler elever upplever att deras tankar och åsikter respekteras av alla.

Studieron ska vara ett högst prioriterat område under läsåret 2023–2024 trots att våra elever i anpassad grundskola anser att arbetsro är god. Att fortsätta använda sig av PAX och att undervisningen är språkutvecklande med kooperativa inslag är en framgångsrik väg som gäller för hela skolan.

Vi behöver utveckla arbetssätt och metoder för att göra planen känd för alla elever. Det kan bero på att rutinerna kring hur och när personalen ska lyfta frågorna behöver tydliggöras men även synliggöras för både elever och vårdnadshavare. Uppföljning av trygghet och studiero behöver få ett tydligare inslag under elevhälsomötena på skolan där det främjande och förebyggande arbetet bör stå i fokus.

Referenser

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Förordningen (2011:681) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

DO, BEO & Skolinspektionen. (2009). *Förebygga diskriminering och kränkande behandling Främja likabehandling. En handledning för att utforma en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling*

Länkadress:<http://www.do.se>

Skolverket. (2012). Allmänna råd och kommentarer. *Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. Stockholm: Fritzes

Thors, Christina (red). (2007). *Utstött- en bok om mobbing*. Stockholm: Lärarförbundet.

Bilaga 1

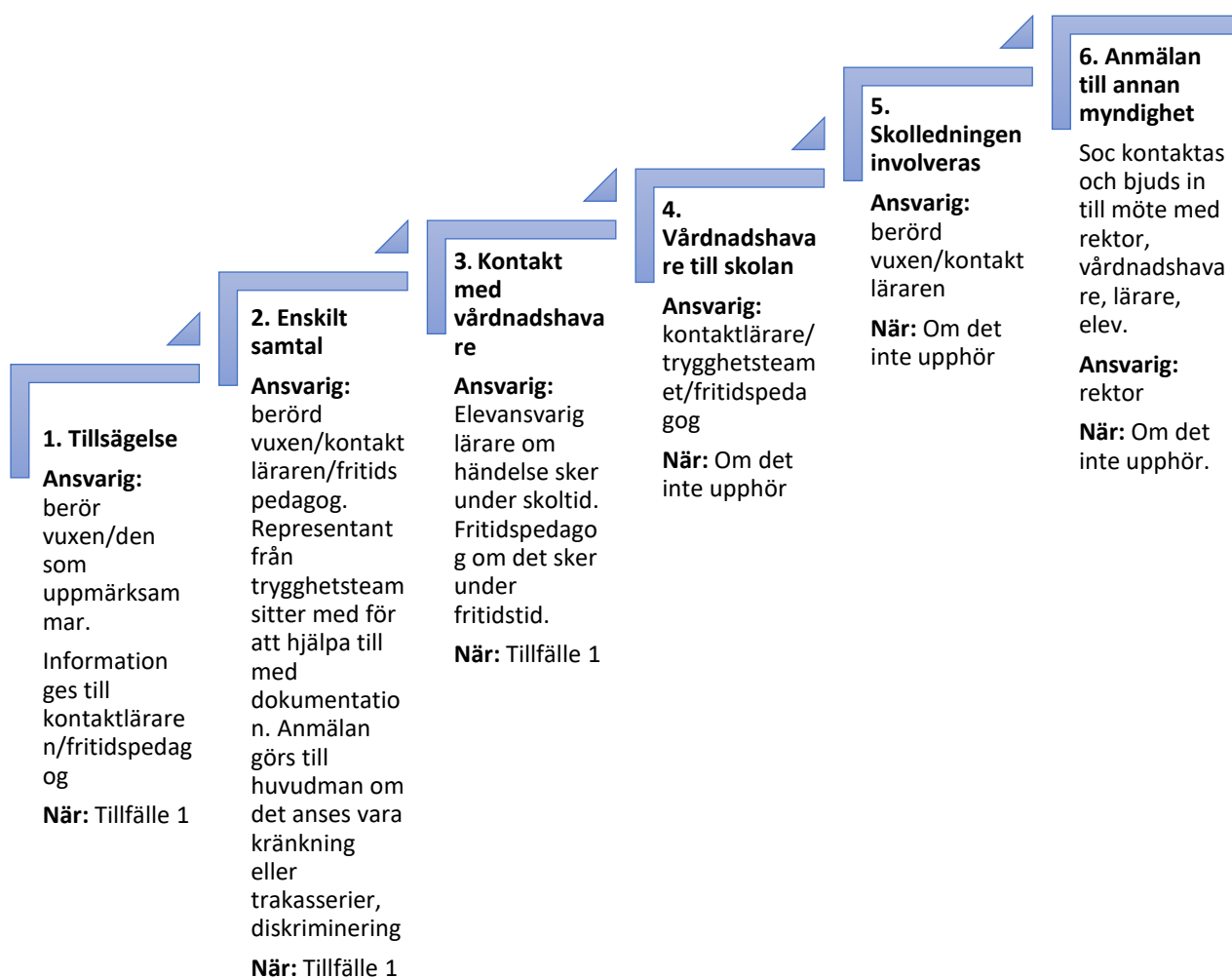
Prästhalmsskolans ordningsregler

- Vi respekterar varandra
- Vi använder vårt språk
- Vi låter inte mobiltelefonen störa undervisningen
- Vi har arbetsro på lektionerna.
- Vi är rädda om skolans lokaler och material.

Bilaga 2

Konsekvenstrappa Prästholtsskolan

Konsekvenstrappan används när eleverna bryter mot skolans regler vad avser trygghet och trivsel. Det är *allas* uppgift att arbeta med konsekvensernas tydlighet och efterföljning på skolan.

Signalen till eleverna ska vara att samtalen och möten inte upphör förrän problemet försvinner. Kontaktläraren ska vara involverad i alla steg.

Bilaga 3

Rutiner för att upptäcka, utreda samt åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkningar

HÄNDELSE	VUXEN	KLASS-LÄRAREN	TRYGGHET S-TEAM	VÅRDNADS-HAVARE	REKTOR
Vid enstaka tillfällen	Berörd vuxen ger en tillsägelse och informerar klasslärare	Klassläraren har ett enskilt samtal med eleven			
Allvarlig händelse eller upprepning	Berörd vuxen ger en tillsägelse och informerar klasslärare	Blir informerad om händelsen Klassläraren initierar utredning	Kopplas in och dokumenterar	Information ges av klassläraren	Blir informerad. Anmälan till huvudman vid kränkning, trakasseri eller diskriminering
Om det ej upphör	Berörd vuxen ger en tillsägelse och informerar klasslärare	Samtal hålls med de inblandade var för sig	Deltar vid samtalet och dokumenterar	Blir kallad till skolan	Blir informerad och informerar i sin tur huvudmannen
Om det fortfarande fortsätter	Berörd vuxen ger en tillsägelse och informerar klasslärare	Deltar på mötet	Deltar på mötet	Deltar på mötet	Ansvarig. Kallar in socialtjänsten och berörda parter till möte. Disciplinära påföljder kan vidtas beroende situationens allvar (utredning, åtgärdsprogram, skriftlig varning, omplacering inom skolan eller i annan

					skolenhet, avstängning.
--	--	--	--	--	----------------------------

Bilaga 4

Checklista

Ansvarig för utvärdering: rektor

Planen utvärderas senast: 2024-06-30

Det framgår tydligt om planen gäller verksamhetsår eller kalenderår.	☐
Planen är daterad och vem som ansvarar framgår.	☐
Resultat av tidigare utvärderingar har vägts in i framtagande av innevarande plan.	☐
Planen är upprättad i samverkan med barn och elever.	☐
Planen är upprättade i samverkan med pedagogisk personal och skollädaing.	☐
Elevhälsan har varit delaktig (EHT).	☐
En kartläggning är gjord på individ-, grupp- och organisationsnivå.	☐
Den fysiska miljön är beaktad.	☐
Hur medarbetarnas kompetens ska hållas uppdaterad finns beskrivet.	☐
Arbetet sker med aktiva åtgärder genom fyra steg: <ul style="list-style-type: none">• undersöka,• analysera• åtgärda• utvärdera och följs upp	☐
Det fortlöpande arbetet dokumenteras.	☐
Främjande insatser finns beskrivna.	☐
Förebyggande insatser finns beskrivna.	☐
En kartläggning av nuläget är gjord.	☐
Rutin för anmälan till rektor finns och följs.	☐
Rutin för anmälan till skolchef finns och följs.	☐
Rutin för anmälan till huvudmannen finns och följs.	☐
Planen finns på verksamhetens hemsida.	☐
Det framgår tydligt i årshjulet/kalendariet när enkätveckor och uppföljning ska genomföras.	☐

